

Kiadó-Szerkesztő: Kaskötő István, Kamarás Klára

VIII. évfolyam

2009

Kiadványunk hazai és külföldön élő magyar alkotók műveit kívánja eljuttatni a magyarul olvasó közönséghez szerte a világon. Klasszikusok, hivatásos kortárs szerzők művei mellett tehetséges amatőrök munkáit is, megmérettetési lehetőséget teremtve a számukra, mert minden írói törekvésen túl végül is olvasója teszi az írókat igazán íróvá.

"Ad-e hangot az erdőben kidőlt fa, ha senki sem hallja?"

Alapítva: 2002. Minden jog fenntartva.

A korai évek -- 2002-2007 -- anyaga technikai okoknál fogva megőrzésre alkalmatlanok.
A szövegben előforduló elcsúszásokért elnézést kérünk.

nyitó oldal
 impresszum
 beküldési feltételek
 költség hozzájárulás
 kapcsolat

Tartalom

próza, versek

Baka István:
 Tűzbe vetett evangélium
 Balázs Gyula: Hajnal I.
 Bányai Tamás: A nagy fogás
 Baranyi Ferenc:
 A SZÓZAT MARGÓJÁRA
 Bodó Csiba Gizella: Újra éjféli
 Bárdos László: Éppen Vivaldi szólt
 Csiki András: Ugye fényt akarsz
 Demeter Zsolt: érintesz
 Doros Judit: Karamellás bonbon
 Fetykó Judit: Tízkor
 Jeney András: Ars poetica
 Juhász Ferenc :
 Áll még a ház, ahol születtem
 Kamarás Klára: Leltár
 Kaskötő István: Frici macska
 Kisslaki László: A hólapát
 Köves József: Kőszív
 Lelkes Miklós: Csőcselék
 Millei Ilona: Szólt a bohóc
 Németh Tibor:
 BOKRÉTÁS VILÁGOM
 Nógrádi Gábor: ÉN TESTED
 BÁRSONYÁBA ÖLTÖZÖM,
 Ocsovszky László: Végállomás
 Péter Erika: Újév után
 Pintér László: Ádám, hol vagy
 Sárközi László: hétkor keltenek
 T. Ágoston László: Konok kunok
 Végh Sándor: Kiszolgáltatottan
 Verzár Éva: Kolomp szavára

gondolatok

Ady Enre

Van-e magyar nyelv?

klasszikusaink

Jeney András
 Ars poetica

Nem keresem, a vers mit akarhat üzeni;
 Hallgatom csak a ritmust, hogy ver benne a szív –
 Vajon van-e neki?
 Csillan-e napfény törtarany szavakon,
 És dallama nárdusolaj-e fülemben?

Szólamait színezi-e kíséret,
 És mi a hangszerelés:
 Főnévre csak a főnév, és az igére mindig ige?
 Rím-e a ragrím?... Zöngé a tompa?
 S mondd, hol az alt, ha megegek csak fennen az e?

Rejti-e szókép, mind, ami lélek,
 Vagy csak úgy, egyenest, kiabálja feléd;
 S rezdül-e húr a szívedbe,
 Bárha nem érted is azt, amiért?

És van-e lelke annak a képnek?
 Nem csak üres metafora? –
 Lázálmok víziós víziója,
 S nincs, amit állít, és nem sírnak benne miéért.

Fészekben, levelek közt megbúvó
 Lel rád csak, s észrevételenül;
 Ám ha te is keresed, megnémul, fut, menekül –
 És ott marad csupaszon a közhely-mond'nivaló.

Mert balga a költő is, aki véli: gondolata milyen új.
 Százmilliószor írták már azt mind le előtte –
 Hogy lehetne akár egy verssor is csak övé?

Mégis... Több a hogyan, az akárhány százmilliónál
 – Gén kell hozzá, ez biz' igaz, a szívnek szemsugarából –,
 S megszólalhat úgy ugyanaz, ahogyan soha még.

És már – látod? – nem ugyanaz. Most már a tiéd.

Nem akarok hát verssel semmit üzeni.

Könyvajánló

A
 MERCATOR STÚDIÓ
 kiadásában megjelent
 e-könyvek innen is
 nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
 Bittner János: Rohanj!
 Fetykó Judit:
 Az ablakvitéz
 Fetykó Judit:
 Epreskert
 G. Ferenczy Hanna:
 A kereszt árnyékában
 G. Ferenczy Hanna:
 Túl a netovábbon
 Kamarás Klára:
 Letenyei fák
 Kaskötő István:
 Számadás
 Kárpáti Tibor:
 Csillagzapor
 Sárközi László: Csikágó
 Sárközi László:
 Hellén szerenád
 Pápay Aranka:
 Örvények felett
 Várad József:
 A próbára tett táltos
 Verzár Éva:
 Tüzet viszek...

Lelkes Miklós:
 Én már a nyárba vágyom
 át...

Ajánlott Honlapok

Baka István Alapítvány
 BARÁTOK VERSLISTA
 Irodalom. Művészet
 Digitális Irodalmi
 Akadémia
 Hetedhéthatár
 Irodalmi Rádió
 Kristály
 Magyar Elektronikus
 Könyvtár

Petőfi Sándor

Ady Endre: PETŐFI NEM

ALKUSZIK

Versek

elfeledettek

Jókai Mór, a költő

Szívdobogásom írom csak bele én,
Ritmusa majd maga mondja el: ahogyan;
S te megérezed, szárnyal-e szó tefeléd.

Keczely Gabriella: Pacsirta

Mercátor Stúdió
Elektronikus Könyvkiadó
Másképp látók
Papiruszportál
Táncsics Alapítvány
Tiszatáj
Vadalma

**Munkatársaink
Honlapjai**

Andrassew Iván
Batta Eszter
Csiki András
Balázs Gyula
Kamarás Klára
Kaskötő István
Köves József
Nógrádi Gábor
Polgár András
T.Agoston László
Váradai József
Végh Sándor

Megjelent.
Bányai Tamás
MIRE MINDEN JÓRA
FORDUL
című regénye
lásd:
Könyvajánló

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Ocsovszky László
Végállomás

Türelmetlenül tanácstalan minden gondolatom.
Lekéstem a vonatom?
Hiszen még csak az állomáson vagyok,
a jegyet még meg sem vettem,
mert nem tudom, hová utazok.
Idáig sem tudtam, lehet, hogy nem is érdekelt.
Elindultam – mondták: arra – és én mentem.
Bolyongtam az alföldön, hegyek között,
folyók mellett, utam az égen kerestem.
Lebegtem, mint a madarak, a semmi fölött,
sötét barlangokba kötél nélkül ereszkedtem,
hajóra szálltam, ejtőernyővel lebegtem,
harcokcsival nyikorogtam, homokban és hóban,
imádkoztam és hittem az igaz szóban.
Türelmetlenül tanácstalan minden gondolatom.
Lekéstem a vonatom?
Vagy, ez a végállomás?

Baranyi Ferenc
A SZÓZAT MARGÓJÁRA

Az nem lehet,
hogy a cséphadarós gyalogosok
hiába rengették meg a kastélyokat
suta táborozásuk puszta hírével is.

Az sem lehet,
hogy a vörösbársony-süvegűek
hiába hímezték zászlaikra
egész létük fonálával:
a hazáért és szabadságért.

És az sem lehet,
hogy a népek hajnalcsillaga iránt menetelők
hiába virágozták fel a rézagyúkat
a karikára hulló esőben.

És az sem lehet,

Doros Judit
Karamellás bonbon

Ki kellett meszelni a házat, s kívülről is beszínezni, mert az elmúlt ötven évben a hajdani téglavörös szín már jócskán megfakult. Szégyen az ilyen ház, faluhelyen, pont a főút mellett, még akkor is, ha turisták nem járnak erre felé.

Először a tisztaszobát pakolták ki, rég nem használta már senki. A nagyapjuk itt kapott agyvérzést, húsz évvel ezelőtt, egy őszi hajnalon. Mindenki tudta, hogy igazából a földje okozta a vesztét, a faluvégi búzatábla, amit kisajátítás miatt bagóért elvett a tanács. Akkor jött meg a végzés, s aznap este a férfi különösen szótlan volt. Másnap hajnalban sem szól, csak felült az ágyban, aztán visszahanyatlott. Az orvos azt írta rá a papírra, agyvérzés, pedig a halál igazi oka a föld elvesztése miatti fájdalom volt.

Innen vitték be a nagyanyjukat is a kórházba, neki csak a lába dagadt meg egy kicsit, s a vérnyomás ingadozott, legtöbbször felfelé, de arra senki sem számított, hogy az asszony nem jön vissza ebbe a szobába többet.

Őt is a szív tte el, de a kórházi papírjára azt írták rá, tüdőembólia.

hogy a vézna bőrkabátosok hiába hordták páncélvonattal az "enyém" és a "tiéd" hulladékhalmai helyére a MIÉNK aranyhegyét.

És az sem lehet, hogy a föld alatt gyülekezők tűzhelyet, családot hiába reméltek már végképp csak másoknak a föld felszínén.

És az sem lehet, hogy a hamuszínruhás katonák hiába példázák a nekik idegen földben a halál diadalmát az enyészet felett.

Arról van csupán szó, hogy a puhaságra serényebb gyermekek - miután nem a legnyerőbb lapra tették fel az erősebb, jámbor apák hagyatékát - úgy méltatlankodnak, mintha ezt a hagyatékot meg sem kapták volna.

Pedig mindenki tudja, hogy a hímes tojás nem lehetett előbb, mint a tyúk, és hogy sültgalamb-postán sohasem érkezett üzenet a jövőtől.

Legjobban az tudhatja mindezt, aki az ég boltozatján még kicsorbult is dörömböl.

a vendég

Keczely Gabriella
fotó-grafikus

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Lelkes Miklós Csőcselék

Megvetem, - mégis, szomorúság itt benn érte is szunnyad fel-felsebzett szívben, mert tudom mitől ostoba és gyáva, kiktől kenődik szét az aljassága, kik tettek kócot nagy, borzas fejébe, szemébe szennyét ki hordta, tetézte, követ, ha dob, valójában ki dobja, kik esküdtetik hamis holnapokra, hazug zászlókat kik adnak kezébe, vétke (övé is bár) kiknek a vétke, kik fosztották ki és mutatnak másra, gyalázata kiknek gyalázkodása, kiknek bábja, s felejtik összetörten, ha kihasználtan meghal gúnyos csöndben...

...mert azt is látom, mit tagadón láttok, míg járjátok az "én nem látom"-táncot, míg harangoztok buzgón jobbra-balra (hadd bámuljon a bim-bam-éhes balga!), míg érveket kreáltok, ha a kéreg reped, s nem fed be félelmes egézsztet:

a csőcselék mögötti csőcseléket.

(2008)

Véghe Sándor
KISZOLGÁLTATOTTAN

Néha a földön itt, felettem egy feszt vitatkoznak. Parazsat fújnak, lángjuk lobban, éjjel táncot roznak. Kezükben roppan szét a miként, és nappal virágoznak.

Néha a földön itt, felettem vannak, törvénykednek, belőlem gyűjtenek rőzsét. Mágylángként ülnek körbe, tesznek, vannak virágzásukban, de hozzám bújik a sötétség.

Néha a földön itt, egyre sűrűbben gondolják helyettem, hogy kell a helyem, a létem, a bérem, csak legyen kevesebb, vagy legyen semmi, és nekik minden!

Mindig a földön itt, apám-anyám mondta: dolgozz úgy, hogy jusson kenyér. A fényes holnapot nem oldja gondom, már nem hiszek utasító szavaknak:

Bodó Csiba Gizella Újra éjféli

Lelkem átlátszó szitakötőszárny reá kötve ezer teher, mit vinnie kell, s hinnie kell, hogy nap ereje emeli fel. Szél és fény segíti csak ágrólszakadt önmagammat, fon ezüst szálakat, feszít új esztendőre hidat, hidat a véges-végtelen között. Reményem ünneplőbe öltözött erre az éjszakára. Részegült fák tántorgása, elmúlást söprő szél szagát, a hófelhők tiszta illatát, kristály hideg örvénylő zúgását lendíti tovább. Táncolnak Felettük, elhúzta egy harmonika utcák örök-ifjú sanzonját, mi időközön át formál létformát, a világ mulat, az óra üt, múlt esztendőt temet, hallgatom a hajnali szelet s békét kívánok mindenkinek.

Kaskötő István
Frici macska meg egy füstölt író esete

Bármilyen történet is velünk az életben, annak előzménye, előtörténete van. Semmi sem történik csak úgy, ukmukfukk! Az a bizonyos rendkívüli esemény, - a derült égből villámcsapás, - szinte előre megjósolható.

Így az én karácsony előtti balesetem is. Lássuk tehát az előtörténetet.

Négy évvel ezelőtt, egy havas téli reggelen, az ablakom alatt, a friss hóban apró állati lábnyomok árulkodtak, hogy bizony ott járt valami. Néhány nap múlva ismét megfigyeltem shamarosan nyilvánvaló lett, hogy

hiszem, a becsület mindent megér.

Keczely Gabriella: Anyám

Bárdos László
Éppen Vivaldi szólt

Megszakadás, fölindulás
— mi ugyan mit kezdünk vele?
Mivelhogy ő kiteszi a vesszőt, pontot,
lélegezteti a kamarazenekart,
amely kezében — keze alatt
— fél szemmel összefogható,
belátható.
Mi nagyozolunk.
Áramot engedünk a dimenziókba,
öblösítjük a vonóskart, a mandolinpárt,
bacchanáliává fokozzuk balettjét.
Hadd tépje ki tagjainkat örömeiben.
Az a műélvezet,
hogy átadjuk magunkat az általunk
felszított veszélynek.
Ő csak szólt, lélegzett, beszélt.
De improvizáljunk hozzá egy életet?
És ez a mi sem több felülfogalmazásnál.
Mi, az elvégre magam volnék:
kiteljesedem, behelyettesítődöm.

Baka István
Tűzbe vetett evangélium

Mint papírhulladékkal teli réten
ételt keresgélő kutya,

rendszeres látogatóról van szó. A lábnyomok mérete és szabályos *ritmusa* arra engedett következtetni, hogy csak macska lehet az illető.

Németh Tibor
BOKRÉTÁS VILÁGOM

Volt hetven tavaszom a földön,
hetven rikoltó, tarka tavasz,
de csak a mulandó szépségek
bársonya az, ami megmaradt.

Volt néhány évszakom a földön,
hetven szép szerelemi álom
síromig tavaszvirág kísér,
hogy lelkem pillangóvá váljon.

Sárközi László
...hétkor keltenek

...hétkor keltenek, nyolckor kirúgnak
az éjjeli menedékhely ajtaján,
reggeli – nincs, kint szemembe szúrnak

a szétrúgott szeméthalmok a csalán
és a dudva közt, mögöttem hőzöngő
árnyékok; léptük céltalan döngő,
vagy némelyiküké csoszogó halál.

E körből vakon kilépek; ennyire
szebb a bizonytalan: dédelgessek
jövőt, hol az álmok kútba esnek?
A ködből nincs kapu, csak a semmire.

S bár napról-napra fáradtabb vagyok,
nem támad kedvem, hogy itt megpihenjek,
de rögtént kopog rám minden napom...

Köves József
KŐSZÍV

futkos pupillám a szemfehéren,
de Istenre nem talál soha.

Vágóhíd szemétgödrei, ti véres-
tályogos koldusszemek,
ti láttátok Őt, aki egykor
kigondolt benneteket?

Vadnyulak, akiket a róka
úgy lóbál fogai között,
mint tömjénfüstölőt — utolsó
percekben láttátok Őt?

Ágak közt zápor serceg, mintha
Magdolna fésülné haját,
villámlik — szikrát vet sörénye,
nézem eszelős-boldog mosolyát.

A hold-tonzúrás éjszakában én is
prédikáljam hülye vizeknek,
hogy a Mennyek Országá ők,
hol ponty-arkangyalok lebegnek?

Futkos pupillám, mint a réten
szemét közt turkáló kutya,
papír, papír — Isten nevét nem
írom reád többé soha.

(1977)

Bányai Tamás
A nagy fogás

Oldalkocsis motorkerékpár verte fel az út porát. Nyomában egy fekete Packard gépkocsi, amelyet két másik oldalkocsis motorkerékpár követett. A furcsa konvoj a kőház előtt állt meg, s a motorkerékpárokról katonák ugráltak le. Fegyvereiket lövésre készen tartva egy szemvillanás alatt körbefogták a hatalmas autót.

A járművek felkavarta por lassan ülepedett le, akár egy szürke, elejtett fátyol, amelyik hosszas libegés után terül el a földön. Az út jobboldalán, félig beroskadt kerítés mentén, alig ötven méternyire a kőháztól vízhold asszonyok baktattak, mindkét kezükben vízzel színültig telt bádoggödörrel. Fejüket lehorgasztották, az ibrikek súlya húzta vállukat, amitől meggörnyedtek, mint a fák töveit fürkésző gombaszedők. Négyen voltak, és a kútról igyekeztek a kőház felé. A gépjárművek zajára megtorpantak, és vödreiket a földre eresztve felpillantottak. Tekintetükkel előbb a mellettük elhaladó járművek útját követték, majd sanda pillantást vetettek a poros földút má

Tudjátok, mi a magány?
Nem vagytok egyedül, és
mégis üres a parány
szobátok, s akár egy kés,
végigszeli a jeges
sarki csöndet szavatok.
Nincs válasz, csak a rideg
és közönyös ablakok
süvítő résein át
felel kintről a világ.

Tudjátok, mi a magány?
A falak sem felelnek.
A térről egy szomszéd lány
felnéz, de nem ismer meg,
nem köszön fel ő sem.
Szíves szóért epedtek,
de még az utca sem
fordulna tifelek,
mert szemetekből látja,
hogy éppen ettől féltek.

S kőnek kőből a szíve.

Mit fordítna felétek?

Verzar Éva
Kolomp szavára...

Rózsika a nagy készülődés végén még egyszer, utoljára szembenézett tükörbéli önmagával, csak úgy hamarjában, mert hallotta már a hazatérő csorda messzi kolompszavát. Mintha üres vödört vert volna a falu bolondja, vagy az ég visszhangozta volna a távolba nyúló hegyek ormain megbicsakló égzendülést. Igaz is, lehetett volna akár a bolond Istók, akár az égzengés – egyik sem ritka jelenség ebben a szürke porban feredő kistaluban –, mégiscsak a kolomp szava jutott el a lány füléig, tőle kezdett hangos zakatolásba a szép virágszál kicsi szíve. Indulni kell. A legények még el találnak menni a kocsmá elöl, vagy valamelyiket hazahívhatja apja, hogy segítsen az esti fejés előtt. Valamelyiket, de főleg Pistát, mert a zsindeyes kisudvarban nem volt szolgál, nem volt segítség, mint náluk.

Ma nótás kedve van, s elégedett is volt azzal, aki visszatekintett az aranyszélű barokk tükörből: haja két fonatban hullt alá, derekán alulra, vörös szalaggal.

Demeter Zsolt

Balázs Gyula
Hajnal I.

Lelkem oda száll most, hol derengő
Tájakon szél babrálja a lengő
Ágakat

S az éjben, vattás felhők sűrűjén
Nagy vízesésként terül szét a fény
S átszakad:

Tengerré duzzad a láthatáron
És felzendül úgy, akárha álom
Zengene,

S látom, hogy hajók úsznak a habbal,
Miket a part fele vonz egy angyal
Kék szeme,

És nemsokára, ha partot érnek,
Felhangzik a víg matrózi ének
S megremeg.

A szirten sirályok bús dala száll,
S szerte a parton – mintha a halál
Halna meg.

Péter Erika
Újév után

Elért a tél – telej bennem,
éhes lettem – táplálj engem,
melegíts, mert folyton fádom,
simogasd még ráncnyakláncom.

Fogy előttem minden ünnep,
évköreim összegyűlnek,
finist ketyeg a vészjelző,
– fogócskánkban leszek első–

Kisslaki László
A hólapát

Az öreg Moszkovszki Józsi, este leharangozta az
aznapra valót, bezárta a templomot, és átment Vencel
atyához leadni a kulcsot. A pap, Józsi kezébe nyomott egy
százast, de búcsúzásként csak intett, mert éppen
telefonált.

érintesz

elég nekem a szó,
elég nekem az is már,
elég, ha kimondom a neved –
egy rámnéző virág

elég nekem a gondolat,
elég nekem a képzelet,
elég, ha rámhajlik a lomb –
azt hiszem kezed

Kamarás Klára
Leltár

Még mindig és mindig és mindig.
Zuhanni és felállni. Meddig?
Meddig lehet még újra kezdeni?
A papír magát csalfán kelleti,
betűket kér. Sőt: szavakat.
Akad-e bennük gondolat?

Inkább leltárt készítenék.
Mi maradt, mi-mire elég?
Két láb - egyet sem ér.
Két szem?
Alig hiszem:
csak köd, bármerre néz,
és itt van még két lusta kéz.
A szívről ne beszéljünk. Még dobog.
Legyen elég, hogy voltunk boldogok!
Mikor – miért, de ez kit érdekel?
Elég, ha én tudom. Már oly közel
az elmúlás s a béke,
mikor mindennek vége,
de addig, újra s újra fel kell állni,
minden gödörből ki kell mászni,
minden csatában részt kell venni,
mert az úton, mit ránk kiróttak,
végig kell menni.

Nógrádi Gábor
ÉN TESTED BÁRSONYÁBA ÖLTÖZÖM,

mióta vad kölyök-álcám levedlett.
Rőt remény ring partján a kék hidegnek
– nincs hozzám köze, mihez van közöm.
Pucér gyerkőcök korhadtt rönkökön.
Tél van – a január magába dermed,
s összefeszít, gyönyörben hit legelget:

A háború után kérdezték is egy darabig a papot, hogy mért éppen egy zsidót vett fel mindenesnek, de ő kitért az egyenes válasz elől. Mondja nekik, hogy Józsisal együtt rohadtak Dachauban? Hogy ketten, hetekig éhezve, fázva, betegen kóborogtak hazáig? Rajtuk kívül nem tartozik senkire. Meg kit érdekel? Százezrek megesett.

Juhász Ferenc
Áll még a ház, ahol születtem

Áll még a ház, ahol születtem,
hol anyám dajkált és szoptatott,
állnak a kéklő, görcsös szilvafák.
S fűrtökben fönt a csillagok.

Két szülőm fejét a tél már behavazta.
Ha megölelnék, mint nagy fiút,
nézzük a lombot és a kicsi kertet,
s az utat, mely messze fut.

Ők szültek dalra, s a dalt már sose adnám!
Szívemből szakad és egy velem.
Ó, míg élek, zengjen énekemben:
szabadság, munka, öröm, szerelem.

T. Ágoston László
Konok kunok

Kun Pistának nemcsak a neve volt kun, hanem a jelleme is. Ősei a sziket termő alföldi legelőkön terelgették nyájaikat, ahol kevés szóból is értett az ember, de annak a kevésnek helyénvalónak kellett lennie. Mert ha nem... Hát bizony könnyen meglódult a rézfokos, meg a vasalt végű pásztorbot.

Igaz, az ő apja, nagyapja már se birkákat nem terelgettek, se fokossal nem verték be a szomszédok fejét, de a vacsora utáni csendes beszélgetéseken gyakran felidéztek az elődök nevezetes, generációkon átívelő cselekedeteit. Gyakran fölemlegették például az öreg Kun Jánost, aki olyan gyorsan szedte a lábát, hogy három falunyira előre engedte a fiát a szekérrel, a hatodik határában meg már várta őket az árokparton pihengetve. Meg az öreg Bencét, aki a szomszéd falu vásárában eladta az üszőjét. No, persze a jó vásárra illik meginni az áldomást. Emelgették is a poharat, amíg az üsző árából tellett, s rájuk nem szakadt az éjszaka. Akkor aztán a kocsmáros ajtón kívül tette a szűrüket, s az öreg Bence elindult találomra, toronyiránt. Koromsötét volt az éjszaka, még csak egy csillag se gyúlt az égen. Ment, ment az orra

báránka, bár suhog a vízőzön.
Suhog a víz, a jég a jégre csattan,
eggyé erőtlen összeállni már.
Tavaszcátok: a rügy tátog hasadtnan,
bontaná magát és fagyokra vár.
De minek kép, jelző, jelentés-jelmez?
Míg nem ölünk, kegyetlen kor kegyelmezz!

Fetykó Judit
Tízkor

Az órát lesve
múlik az este
telefonat várva
ülök szobámban
csak az a fontos
hogy a pontos
időt mutató
kicsi mutató
pontosan éppen
a tízre érjen.

Pintér László
Ádám, hol vagy?

.....
.....
A VKNÁ elnöksége, már az első napokban, a legnagyobb titoktartás mellett, felkérte az írásszakértőket: elemezzék ki a hieroglifákra hasonló képszöveg írást. A szakértők jelentése szerint, e rajzjelek, 5000 éve léteznek, régóta ismertek a tudósok előtt. Ezt az írásmódot, minden bizonnyal, a scribek használták először Philae-ben. A szakemberek azt is megállapították, hogy a kapott szöveg, a chamito-sémitique nem beszélhető nyelvfajtájához tartozik. Ebből az következik, hogyha mégis emberi lény küldte volna az üzenetet, azzal nem tudna Földi ember érdemben értekezni, mert beszédképtelen lenne. Ha bebizonyosodik viszont – folytatódott az elemzés -, hogy valóban egy távoli égitestről jövő küldeményről beszélünk, akkor minden bizonnyal elmaradott, szellemileg silány egyénnel, vagy egyénekkal állunk szemben.

A tanulmány tartalma megnyugtatta az elnökséget, és megerősítette őket abban a feltevésükben, hogy egyes felelőtlen egyének a Földről, vagy pedig, a világűrben kószáló, primitív, Földön kívüli egyedek küldték a meghívót.

Az Államszövetség elnöksége már-már elállt eredeti tervétől, vagyis, hogy komolyan vegye a meghívást, és

után, úgy érezte, már a világból is kifutott, míg egyszerre csak megpillantott egy ablakot, amelyikben megcsillant a fény. Oda botorkált hát, és bezörgetett.

- Engedjete be, atyámfia, én vagyok!

Keczely Gabriella: Kitörés

Millei Ilona
Szólt a bohóc

Talán a Semmi - mondta a bohóc -,
Talán a Minden.
Arra születél, hogy e mindennapi
dilemma fölemésszen,
harcaid kontúráját arcodra
vési az idő,
ne légy tanácstalan,
ágyúval ember nemcsak verébre lő.

asztronautákat küldjön a megjelölt égitestre,

Csiki András
Ugye fényt akarsz

(Áprily Lajos: Akarsz-e fényt?.)

Most egy csók kell,
Egy kedves arc,
Könnyű mámor,
Ugye fényt akarsz,
Te is?

Most úgy van,
Talán, mint semmikor,
Acélpántként,
Karom átkarol
Téged.

Most, ha lehet
Ne tétovázz,
Ugye fényt akarsz,
És fényt ragyogsz tovább,
Te is?

Most csak erre,
Másra semmire,
Felejtsd a bűnt,
Mit szétüvöltene,
Az ember.

Most a fény,
S a fény bűvköre,
Akármi más
Veszhet a semmibe,
Vessen is!

gondolatok

Szerkesztő: Aszalós Sándor

Ady Endre
VAN-E MAGYAR NYELV?

Van Budapest, s úgy állítják, hogy van egy Magyarország is hozzá, de ez nem bizonyos, s példának okáért én se tudtam meggyőződni róla. Van azután egy nyelv, mely liberálisan magyar nyelvnek nevezetik, de arról nevezetes, hogy ezt a nyelvet ki-kinek meg kell csinálnia. Van azután Budapesten egy másik magyar nyelv is: kérem az Istent, oltsa el mihamarabb életem mécsét, mert ha csak három évig fogok élni barangolva, száműzötten, idegenben, hiába jövök haza. Nem fogok tudni kenyeret és bort kérni Budapesten, mert minden lévő, értető szavainkat akkorra kiirtják, s lopnom fog kelleni egy hatalmas tolvajnyelv miatt.

Egyébként számárság, sőt akadémuskodás[?] kerülni a dolgot, s nem nevezni nevén a gyermeket, ha még olyan szívesen nem látható, kellemetlen fattyú is.

Ott kezdődik, hogy Kazinczyék eldobtak egy gyönyörű nyelvet ugyanakkor, amikor egy nyelvet akartak bolond apostolsággal megjavítani. Kettős volt a baj s a baj oka: Nyugatról jöttek hirtelen a fogalmak, s az akkor intelligensnek mondható magyarság nem tudott magyarul. No, jó, Csokonai véletlenül tudott, de rajta kívül – akár Vörösmartyt, sőt Aranyt bámuljuk – csinos játék volt minden költői nyelvészkedés.

Az ideákra szavakat, öltözetet kellett húzni, azonban a nyelv, a gazdag, buja, különös és szép nyelv lent lakott. Azután fölszabadították, ha igaz, a jobbágyot, és nem történt semmi, s az íróság, a nyelv sorsa azok kezébe és nyelvére került, akik e szerepüket is amolyan nobile officiumnak látták, mint például a táblabíróságot. Leromlott, kivénült, gögös, zseniáliskodó osztály volt ez, ma is az, mert csodálatosan még ma is él, s ma talán még kevesebbet kérhet és várhat tőle a magyar, az a bizonyos magyar géniusz.

Ott volt kezük ügyében a legpompásabb nyelv, de ők nem ismerték a parasztot, s azután jött a zsidó, akitől igazán mindent lehet követelni, de azt már nem, hogy magyar nyelvre tanítson bennünket. Lett tehát a magyar nyelvből egy álmagyar nyelv, színtelen, alkalmazkodó, csigerszerű, más nyelvekből fordított s csak néha komikusan magyarkodó nyelv. Még tán ilyen sincs, mert ezt az ilyen nyelvet is minden ember átdolgozza a maga számára, ha beszél vagy pláne ír. Majdnem bűnt követek el, de politizálok, mert a magyar nyelv tragédiája egyenesen ugyanaz, mint a magyar demokráciáé. Tetszett volna demokratikus államreformokkal fölsegíteni a színre, fórumra a jól beszélő magyar parasztot, ma lenne tüneményes, szép, dús magyar nyelv. Sem a némettől, sem a franciától, sem a nemzetiségi szomszédságoktól megrontott és kiváltságos, úri magyarság igaz nyelvet nem csinálhatott.

Megpróbáltuk, kurucék kezdték, Balassáék, Csokonai s jómagam is iparkodtam régi szavakat rálopní Erdélyből és Károlyi Gáspár magyartalan és mégis magyar bibliájából az újonnan jött fogalmakra. Van annyi szavunk, mint Shakespeare-nek, a nyelvünknek pedig, melynek nyolc évtized óta minden hírheht védője hóhéra volt, nem kellett volna megcsúfolódni.

Most már késő, én tudom, hogy öt szót is milyen bajos, elfogadtatva, komplikált lelkű, új lelkű, kultúrás magyarok lelkévé, sajátjává tenni. Mint a legendák alvó daliái alusznak a legigazabb, legszebb magyar szavak.

Trattner és Károlyi egy 1839-es füzete és egy gyönyörű magyar szógyűjtemény juttatta mindezt az eszünkbe, de első tervbéli gondunkat, hogy mintaképpen leírjunk ide száz-kétszáz gyönyörű s külön magyar szót, elhessegettük. Furcsa és szophoklészi érzéseink voltak: az eldobott magyar nyelvet közös akarattal talán föltámaszthatnók, de ha föltámad máma, kikkel beszélhetnénk vele?

Nyugat, 1910. november 16.

Ady Endre PETŐFI NEM ALKUSZIK

Hajh, Uram-Istenem, öregember vagyok én már, s az öregségembe nemigen sikerült sokat átlopnom a fiatalságomból. Hanem a forradalmat ma is olyan bolondosan szeretem, mint valamikor, régen, és Petőfi Sándort jobban. Jobban, egyre jobban szeretem, bússabban és irigyebben e darabos, e vad, e mennyeien nagyságos suhancot. Nincs egyetlen jó arcképe sem, de én látom az ő lázas, paraszti, sovány, fiatal arcát ébren és álmomban. És esküszöm, hogy jól látom, jobban, mint Jókai ibolyaszemei, s jobban, mint Barabás Miklós – önmagamnak. És nem is akarom, hogy mások helyén is lássam Petőfit, de azt el akarom mondani: hogyan látom én. Aranyos, csúnya, diákos magyar Apolló, szilaj, nagy gyermek, egy őszinteség-Etna, mely örökösen ámíttatni szeret. Egy harag-Etna, mely nem tud úgy haragudni s tombolva rombolni, hogy ez neki ne fájjon legfájóbban. Egy osztályozhatatlan valaki, egy Petőfi, aki annyira sem vitte, hogy azért szeressék, amit ő szeretett.

Szeretett: ez a gyűlölködő, okvetetlenkedő, nyugtalan, rossz fiú szeretett eleddig leghatalmasabban szeretni Magyarországon. Gyilkolt a szeretetével, s mert önmagát is érdemesen tudta nagyon-nagyon hevesen szeretni, mézsárszékre vitte önmagát. Vágóhíd, tagló és vér soha együtt ilyen fölséges élet személyébe, sorsába – soha még – be nem avatkoztak. Szégyelljétek magatokat halottak, élők, falánk senkik, kik írtatok Petőfiről eddig, de szeretni igazán nem tudtátok. Ugy kell őt szeretni, hogy föllángoljon tőle ismeretlen pora – s önmagunk megkorbácsolásával. Miként Simon, a remete tette, úgy kell föllülni a Petőfi dicsőségének magas kőoszlopára, s éhezve, ázva csak az ő dicsőségét hirdetni.

Teljes szöveg

Ez alkalommal a költő politikai és forradalmi műveire hívjuk fel olvasóink figyelmét.

DICSŐSÉGES NAGYURAK...

Dicsőséges nagyurak, hát
Hogy vagytok?
Viszket-e egy egy kicsit a
Nyakatok?
Uj divatu nyakravaló
Készül most
Számotokra... nem cifra, de
Jó szoros.
Tudjátok-e, mennyit kértünk
Titeket,
Hogy irántunk emberiek
Legyetek,
Vegyetek be az emberek
Sorába...
Rimánkodott a szegény nép,
S hiába.

Állatoknak tartottátok
A népet;
Hát ha most mint állat fizet
Tinéktek?
Ha megrohan mint vadállat
Bennetek,
S körmét, fogát véretekkel
Festi meg?

Ki a síkra a kunyhókból
Miljomok!
Kaszát, ásót, vasvillákat
Fogjatok!
Az alkalom maga magát
Kinálja,
Ütött a nagy bosszuállás
Órája!

NEMZETI DAL

Talpra magyar, hí a haza!
Itt az idő, most vagy soha!
Rabok legyünk, vagy szabadok?
Ez a kérdés, válasszatok! -
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Rabok voltunk mostanáig,
Kárhóztak ősapáink,
Kik szabadon éltek-haltak,
Szolgaföldben nem nyughatnak.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Sehonnai bitang ember,
Ki most, ha kell, halni nem mer,
Kinek drágább rongy élete,
Mint a haza becsülete.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Fényesebb a láncnál a kard,
Jobban ékesíti a kart,
És mi mégis láncot hordunk!
Ide veled, régi kardunk!
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább

Ezer évig híztak rajtunk
Az urak,
Most rajtok a mi kutyáink
Hízzanak!
Vasvillára velök, aztán
Szemétre,
Ott egyék a kutyák őket
Ebédre!...

Hanem még se!... atyafiak,
Megálljunk!
Legyünk jobbak, nemesebbek
Őnáluk;
Isten után legszentebb a
Nép neve:
Feleljünk meg becsülettel
Nékie.

Legyünk nagyok, amint illik
Mihozzánk,
Hogy az isten gyönyörködve
Nézzen ránk,
S örömében mindenható
Kezével
Fejeinkre örök áldást
Tetézzen.

Felejtsük az ezer éves
Kínokat,
Ha az úr most testvérenek
Befogad;
Ha elveti kevélységét,
Címerit,
S teljes egyenlőségünk el-
Ismeri.

Nemes urak, ha akartok
Jöjjetek,
Itt a kezünk, nyujtsátok ki
Kezetek.
Legyünk szemei mindnyájan
Egy láncnak,
Szüksége van mindnyájunkr' a Hazának.

Nem érünk rá várakozni,
Szaporán,
Ma jókor van, holnap késő
Lesz talán.
Ha bennünket még mostan is
Megvettek,
Az uristen kegyelmezzen
Tinektek!

(Pest, 1848. március 11. előtt.)

A SZABADSÁGHOZ

Oh szabadság, hadd nézzünk szemedbe!
Oly sokáig vártunk rád epedve,
Annyi éjen által, mint kísértet,
Bolygott lelkünk a világban érted.
Kerestünk mi égen-földön téged
Egyetlenegy igaz istenséget,

Nem leszünk!

A magyar név megint szép lesz,
Méltó régi nagy hiréhez;
Mit rákentek a századok,
Lemossuk a gyalázatot!
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Hol sírjaink domborulnak,
Unokáink leborulnak,
És áldó imádság mellett
Mondják el szent neveinket.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Pest, 1848. március 13.

15-DIK MÁRCIUS, 1848

Magyar történet múzsája,
Vésőd soká nyugodott.
Vedd föl azt s örök tábládra
Vésd föl ezt a nagy napot!

Nagyapáink és apáink,
Míg egy század elhaladt,
Nem tevének annyit, mint mink
Huszonnégy óra alatt.

Csattogjatok, csattogjatok,
Gondolatink szárnyai,
Nem vagytok már többé rabok,
Szét szabad már szállani.

Szálljatok szét a hazában,
Melyet eddig láncotok
Égető karikájában
Kínosan sirattatok.

Szabad sajtó!... már ezentul
Nem féltelek, nemzetem,
Szívedben a vér megindul,
S éled a félholt tetem.

Ott áll majd a krónikákban
Neved, pesti ifjuság,
A hon a halálórában
Benned lelte orvosát.

Míg az országgyűlés ott fenn,
Mint szokása régóta,
Csak beszélt nagy sikeretlen:
Itt megkondukt az óra!

Tettre, ifjak, tette végre,
Verjük le a lakatot,
Mit sajtónkra, e szentségre,
Istentelen kéz rakott.

Te vagy örök, a többi mind bálvány,
Mely leroskad, egy ideig állván.

S mégis mégis számkivetve voltál,
Mint a gyilkos Kain bujdokoltál,
Szent nevedet bitóra szögezték,
Érkezésedet hóhérok lesték.

Megszünt végre hosszú bujdosásod,
Sírba esett, ki neked sírt ásott,
Bevezettünk, s uralkodás végett
Elfoglaltad a királyi széket.

Te vagy a mi törvényes királyunk,
Trónusodnál ünnepeve állunk,
Körülötted miljom s miljom fáklya,
Meggyúlt szíveink lobogó lángja.

Oh tekints ránk, főséges szabadság!
Vess reánk egy éltető pillantást,
Hogy erőnk, mely fogy az örömláztól,
Szaporodjék szemed sugarától.

De, szabadság, mért halvány az orcád?
Szenvedésid emléke szállt hozzád?
Vagy nem tettünk még eleget érted?
Koronádat a jövőtől félted?

Ne félj semmit, megvédünk... csak egy szót,
Csak emeld föl, csak mozdítsd meg zászlód,
S lesz sereged ezer és ezernyi,
Kész meghalni vagy diadalt nyerni!

S ha elesnénk egy szálig mindnyájan,
Feljövünk a sírbul éjfél tájban,
S győztes ellenségednek megint kell
Küzdeni... kísértő lelkeinkkel!

(Pest, 1848. március 27-e előtt.)

Keczely Gabriella: Félelem

FÖLTÁMADOTT A TENGER...

És ha jó a szoldos ellen,
Majd bevárjuk, mit teszen;
Inkább szurony a szivekben,
Mint bilincs a kezeken!

Föl a szabadság nevében,
Pestnek elszánt ifjai!...-
S lelkesülés szent dühében
Rohantunk hódítani.

És ki állott volna ellen?
Ezren és ezren valánk,
S minden arcon, minden szemben
Rettenetes volt a láng.

Egy kiáltás, egy mennydörgés
Volt az ezrek hangja,
Odatört a sajtóhoz és
Zárját lepattantotta.

Nem elég... most föl Budára,
Ott egy író fogva van,
Mert nemzetének javára
Célozott munkáiban.

S fölmenénk az ős Budába,
Fölrepültünk, mint sasok,
Terhünkötől a vén hegy lába
Majdnem összeroskadott.

A rab író oly örömmel
S diadallal hoztuk el,
Aminőt ez az öreg hely
Mátyás alatt ünnepelt! -

Magyar történet múzsája,
Vésd ezeket kövedre,
Az utóvilág tudtára
Ottan álljon örökre.

S te, szivem, ha hozzád férne,
Hogy kevély légy, lehetnél!
E hős ifjuság vezére
Voltam e nagy tetteknél.

Egy ilyen nap vezérsége,
S díjazva van az élet...
Napoleon dicsősége,
Teveled sem cserélek!

Pest, 1848. március 16.

AKASSZÁTOK FÖL A KIRÁLYOKAT!

Lamberg szívében kés, Latour nyakán
Kötél, s utánok több is jön talán,
Hatalmas kezdesz lenni végre, nép!
Ez mind igen jó, mind valóban szép,
De még ezzel nem tettetek sokat –
Akasszátok föl a királyokat!

Kaszálhatd a fűt világvégeig,
Holnap kinő az, ha ma lenyesik.

Föltámadott a tenger,
A népek tengere;
Ijesztve eget-földet,
Szilaj hullámokat vet
Rémítő ereje.

Látjátok ezt a táncot?
Halljátok e zenét?
Akik még nem tudtátok,
Most megtanulhatjátok,
Hogyan mulat a nép.

Reng és üvölt a tenger,
Hánykódnak a hajók,
Súlyednek a pokolra,
Az árboc és vitorla
Megtörve, tépve lóg.

Tombold ki, te özönvíz,
Tombold ki magadat,
Mutasd mélységes medred,
S dobáld a fellegekre
Bőszült tajtékodat;

Jegyezd vele az égre
Örök tanúságúl:
Habár fölül a gálya,
S alúl a víznek árja,
Azért a víz az úr!

Pest, 1848. március 27-30.

SZÖRNYŰ IDŐ...

Szörnyű idő, szörnyű idő!
S a szörnyűség mindegyre nő.
Talán az ég
Megesküvék,
Hogy a magyart kiirtja.
Minden tagunkból vérezünk,
Hogy is ne? villog ellenünk
A fél világnak kardja.
És ott elöl a háború
Csak a kisebb baj; szomorúbb,
Mi hátul áll,
A döghalál.
Be kijutott a részed
Isten csapásiból, o hon,
Folyvást arat határidon
Két kézzel az enyészet.

Egy szálig elveszünk-e mi?
Vagy fog maradni valaki,
Leírni e
Vad fekete
Időket a világnak?
S ha lesz ember, ki megmarad,
El tudja e gyászolgokat
Beszélni, mint valának?

S ha elbeszéli úgy, amint
Megértük ezeket mi mind:
Akad-e majd,

Tördelheted le a fa lombjait,
Idő jártával újra kivírt;
Tövestül kell kitépni azokat –
Akasszátok föl a királyokat!

Vagy nem tanultad még meg, oh világ,
Gyűlölni méltóképen a királyt?
Oh, hogyha szétönthetném köztetek
Azt a szilaj veszett gyűlöletet,
Mitől keblem, mint a tenger, dagad! –
Akasszátok föl a királyokat!

Szivöknek minden porcikája rosz,
Már anyja méhéből gaszágot hoz,
Vétek, gyalázat teljes élete,
Szemétől a levegő fekete,
S megromlik a föld, melyben elrohad –
Akasszátok föl a királyokat!

Ezerfelé bús harcmező a hon,
Arat rajt a halál irtóztatón,
Itt egy falu, amott egy város ég,
Százeezrek jajától zúg a lég;
S halál, rablás mind a király miatt –
Akasszátok föl a királyokat!

Hiába ömlik, hősök, véretek,
Ha a koronát el nem töritek,
Fejét a szörny ismét fölemeli,
S akkor megint elől kell kezdeni.
Hiába lenne ennyi áldozat? –
Akasszátok föl a királyokat!

Mindenkinek barátság, kegyelem,
Csak a királyoknak nem, sohasem!
Lantom s kardom kezemből eldobom,
A hóhérságot majd én folytatom,
Ha kívülem rá ember nem akad –
Akasszátok föl a királyokat!

(Debrecen, 1848. december.)

RESPUBLIKA

Respublika, szabadság gyermeke
S szabadság anyja, világ jótevője,
Ki bujdosol, mint a Rákócziak,
Köszöntelek a távolból előre!
Most hódolok, midőn még messze vagy,
Midőn még rémes átkozott neved van,
Midőn még, aki megfeszíteni
Kész tégedet, azt becsülik legjobban.

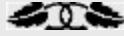
Most hódolok, most üdvözöllek én,
Hisz akkor úgylis hódolód elég lesz,
Ha a magasból ellenidre majd
A véres porba diadallal nézesz.

Mert győzni fogsz, dicső respublika,
Bár vessen ég és föld elédbe gátot,
Miként egy új, de szent Napóleon
Elfoglalod majd a kerek világot.

Kit meg nem térít szép szelíd szemed,

Ki ennyi bajt
Higgyen, hogy ez történet?
És e beszédet nem veszi
Egy örült, rémülésteli,
Zavart ész meséjének?

(Mezőberény, 1849. július 6–17.)

MIÉRT ZÁRJÁTOK EL AZ ÚTAMAT?

Miért zárjátok el az útamat?
Bocsássatok!
Előre vonnak vágyaim, de én
Használni s nem ragyogni akarok.
Veszélyben a hon, s tette hója föl
Minden fiát,
S reményeim sziklái állok én,
Lelkemre százszoros viszhang kiált.

Szilárd reményem, mint a sziklakő,
Mely nem remeg,
Hogy helyemen majd becsület marad,
Hogy a hazáért sokat tehetek.

A tettek vágya, tettek ereje,
Mint vad patak,
Folyt rajtam át, amelynek habjai
Szilaj morajjal mélybe omlanak.

Fölnézek a nyárdéli napba és
Nem fáj szemem,
Lenézek örvény fenekére és
Lenézek bátran, nem szédül fejem.

Közönséges napokban csak megáll
Más is helyén,
De majd ha minden ember tántorog,
Ottan leszek majd, s nem tántorgok én!

És jöni fognak rettentő napok,
Amilyeket
Csak álmodik most holdas éjeken
Az örülésig rémült képzelet.

Nem várok én dicsőséget s díjat
Munkáimért...
Kötelességet ingyen tenni kell,
S kötelesség munkálni a honért;

És a dicsőség? isten hírivél
Tovább mehet,
Nem kell nekem kacér leány, midőn
Ölelhetem hű feleségemet.

Miért zárjátok el az útamat?
Bocsássatok!
Előre vonnak vágyaim, de én
Használni s nem ragyogni akarok.

(Pest, 1848. július.)

Hol a szeretet oltárlángja csillog,
Majd megtéríti azt szilaj kezéd,
Melyben halálos vésznek kardja villog.

Te lész a győző, a diadal-ív
Ha elkészül, a te számodra léssen,
Akár virágos tarka pázsiton
Akár a vérnek vörös tengerében!

Szeretném tudni, ott leszek-e én
A győzedelmi fényes ünnepélyen?
Vagy akkorára már tán elvisz az
Enyészet s ott lenn tart a sírba' mélyen? –

Ha meg nem érem e nagy ünnepet,
Barátim, emlékezzetek meg rólam...
Republikánus vagyok s az leszek
A föld alatt is ott a koporsóban!

Jertek ki hozzám, s ott kiáltatok
Siromnál éljents a reszpublikára,
Meghallom én azt, s akkor béke száll
Ez üldözött, e fájó szív porára.

(Pest, 1848. augusztus.)

Keczely Gabriella: Hetvenévesek

NÉGY NAP DÖRGÖTT AZ ÁGYU...

Négy nap dörgött az ágyu
Vizakna s Déva közt,
Ott minden talpalatnyi
Földet vér öntözött.
Fehér volt a világ, szép
Fehér hó este be,
Ugy omlott a piros vér
A fehér hóra le.

Négy hosszú nap csatáztunk
Rettentő vad csatát,
Minőt a messzelátó
Nap csak nagyneha lát.

Mindent megtettünk, amit
Kivánt a becsület...
Tízannyi volt az ellen,
Győznünk nem lehetett.

Pest, március 15-én 1848.

Szabad a sajtó! ... – Ha tudnám, hogy a hazának nem lesz rám szüksége, szívembe mártanám kardomat, s úgy írnám le haldokolva, piros véremmel e szavakat, hogy itt álljanak a piros betűk, mint a szabadság hajnalsugarai.

Ma született a magyar szabadság, mert ma esett le a sajtóról a bilincs ... Vagy van olyan együgyű, ki azt képzelje, hogy szabad sajtó nélkül lehet bármely nemzetnek szabadsága?

Üdvez légy születésed napján, magyar szabadság! először is én üdvözöllek, ki imádkoztam és küzdöttem érted, üdvözöllek oly magas örömmel, a milyen mély volt fájdalom, midőn nélkülöztünk tégedet!

Oh szabadságunk, édes kedves ujszülött, légy hosszú életű e földön, élj addig, míg csak él egy magyar; ha nemzetünk utolsó fia meghal, borulj rá szemfedő gyanánt ... s ha előbb jön rád a halál, rántsd magaddal sírodba az egész nemzetet, mert tovább élnie nélküled gyalázat lesz, veled halnia pedig dicsőség!

Ezzel köszöntlek, ez legyen útravalód az életben. Élj boldogul! nem kívánom, hogy ne találkozzál vészekkel pályádon, mert az örökké nyugodt élet félhalál, de legyen mindig férfierőd a vészen diadalmaskodni!

Késő éj van. Jó éjszakát szép csecsemő ... szép vagy te, szebb minden országbéli testvéreidnél, mert nem fürödtél vérben, mint azok, téged tiszta örömkönnyek mostak; és bölcsőd párnái nem hideg, merev holttestek, hanem forró, dobogó szívek. Jó éjszakát! ... ha elalszom, jelenj meg álmamban úgy, a milyen nagynak, ragyogónak, a világtól tiszteltnek én remélek!

Petőfi naplójából.

Szerencse és az isten
Tőlünk elpártola,
Egy pártfogó maradt csak
Velünk; ez Bem vala.

Oh Bem, vitéz vezérem,
Dicső tábornokom!
Lelked nagyságát könnyes
Szemekkel bámulom.

Nincsen szóm elbeszélni
Nagy hősiségedet,
Csak néma áhitattal
Szemléllek tégedet,

S ha volna ember, kit mint
Istent imádanék,
Mehajlanék előtted
Térdem, meghajlanék.

S nekem jutott a vészes
Dicsőség, hogy veled
Járjam be, oh vezérem,
A csatatéreket.

Te melletted lovaglék
A harc veszélyiben,
Ahol az élet pusztul
És a halál terem.

Sokan elhagytanak, te
Rendíthetetlen agg,
De úgy-e téged, úgy-e
Én el nem hagytalak?

S lépésid mind halálíg
Követni is fogom,
Oh Bem, vitéz vezérem,
Dicső tábornokom!

(Debrecen, 1849. február 10–15.)

elfeledettek

Szerkesztő: Fetykó Judit

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül, az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevéssé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn. Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Dr. Bárdos László
irodalomtörténész

Jókai Mór

A Petőfi-keresők.

Elhallgata régen a lanton a húr;
Mefogta a rozsa a kardot;
Nem zeng sem a dal, sem a véres aczél;
Sziv elfeledé, elhordta a szél:
Álom vala az csak, reggelig tartott.
Fű tudja: miért zöldebb a mezőn
Egy folton, a melyre a vér hullt?
A hagyomány tudakozza Homérrul
Azt, hol született, s ahol elholt.

Oh halva bizonynyal a dalnok.
Itt látta az egyik a földre leesni;
Ott szólt vele más a csatában;
Sirjához az útfelen búcsura járnak;
Másutt még visszakerültire várnak:
Itt él, ott holt hire támad.
Meg-megjelen! s nyomtalan úgy elenyész;
Népajk szövi róla regéit;
Itt vérnyoma; - lábnyoma ott! Halld,
Ő volt, ki e dalt zengé itt?

Oh halva bizonynyal a dalnok.
Élhetne-e hangtalan így? Lehetett-e
Jajtalan végig élni a multat?
Hallgathat-e az, ki a gyáva türelmet
Még boldogabb években se tanulta?
Ki bátran előljárt, rémtelenül,
Az bujt-e sötétbe a rémek elül?
S arcot, alakot, ha cserélt is,
Egy dal bizonyítna felőle,
Az szólna világra, hogy él-e?

Oh halva bizonynyal a dalnok.
Csíráat ver a földbül az eltemetett mag;
A régi szabadság ága fakad;
Minden, mi halott, föltámad ez évben:
Csak tégedet hágy-e az új kor a mélyben,
Csak te maradsz-e halva magad?
Oh élve ha volnál, büszke dalodtól
Lángra lobogna a két haza most.
Hallgatsz. Bizonyítja halálotat ez.
Hú keresőd sírodra tapos.

Oh halva bizonynyal a dalnok!

(1861)

Az országos összeveszés.

Hát csakugyan elátkozott
Nép vagyunk, az már igaz!
Két felül az ellenségünk
Annyi, mint az útféli gaz,

Széchenyi halálán.

Pusztább az ég egy fényes csillagával!
A nap egy hó sugárral hidegebb;
Egy árnyal gazdagabb borult jövődönk,
Egy sebbel szívünk, mely be nem heged.
A szív, mely egy egész hazával érzett,
Ha megszakadni birt, óh ne csodáld,
Nagy terhe volt, nagyon sokat viselt az,
S megtört, midőn nem bírta azt tovább.
A kéz, mely alkotott sok drága kincset,
Mik késő századokra mennek át,
Az rombolá le íme nemzetének
Legföltöb, drága kincsét, - önmagát.
Vagy nem tudá azt türni forró lelke,
Hogy olyan messze van tőlünk az ég?
A legnagyobb királyhoz ment követnek;
Az Isten trónjához kívánczozék.
Jó néki ott! Nálunk emléke légyen,
A föld takarja drága hamvait,
Nevét utókor tartogassa! Semmi
E nagy szellemből nincs elmúlva itt!
Emlékitől minden szív nemesebb lesz,
Hamvától a hon földé boldogabb,
És szellemétől, mely az égbe megtért,
Az ég hozzánk talán irtalmasabb!

(1860)

ÉLETRAJZ

A nagyszájú hazafiak.

Hagymát dörzsölsz a szemedhez
Ugy siratod a népet,
Vaczkort harapsz, hogy savanyu
Legyen tőle a képed.
Nagyot iszol, „csak bor legyék”, lelkednek ez a malaszt, -
Akkor aztán „jöjj igaz szót hallani jámbor paraszt!”
„Nagy az adó!” hát ugyan te
Mít fizetsz Demosthenes?
Soha egy árva batkát sem
Még eddig! No most ne vess!
Hasadnak élsz; de hazádtól pénzt és munkát megtagadsz,
S azt várod, hogy még téged is tartson a jámbor paraszt.
„Harczra fell!” S a hol te szolgálsz,
Melyik az az ezred?
Az Untauglik ezred! Te csak
A kucz kód védelmezed.
S ha megjön a sürgetett harcz, magad a sutban maradsz,

De az mind nem elég nekünk:
Egymás között is kell vetekednünk.
Hogyha minden magyar ember,
Kicsiny és nagy, egy hős lenne,
Hős is, bölcs is, egyként jeles,
Mind erőre, mind szellemre,
S egyesülne minden magyar,
Még is csoda lenne a diadal.
Ha volna min osztzkodnunk,
Prédálnók ellenség kincsét,
Vagy ha volna res nullius
A mi mostan közös inség,
S ember ember ellen kelne
Harczra e miatt: - volna értelme.
De a kinek a háza ég,
Hajója zátonyon akadt,
Mért tépi a közös bajjal
Együtt küzködő társakat?
Segítségét kitől várja,
Ha saját felét maga rongálja?
A tegnapi jó barátok
Ma ellenként találkoznak,
Kik tegnap egymást becsülték,
Ma egymásra rágalmaznak,
Jár a szitok, költött gyanú,
Álhír, undok gúnydal, hamis tanú.
A becsületes jó népet,
Mely igazságért sovárogo,
Forrás helyett a csap alá
Viszik a lélekkufárok:
Ráuszítják önfelére,
S a kocsmában foly a magyar vére!
S mintha égből hullna a pénz,
Úgy pazalják; nincs szük idő!
Mí vagyunk most a bankárok,
Fizethet a párttérítő.
S hiúsága az apáknak
Koldúsbót lesz majd az unokáknak!
Dicső nemzet! Kiről közmondás volt,
Hogy a magyar vigad mindig sírva,
Ez a te mostani mulatásod
Nem könnybe, de vegyül szégyenpírba,
Sírva kiált hozzád a dal:
„Békülj ki legelőbb önmagaddal!”

Tüzes szerelmi vallomás.

Szerelméről beszélt nagyon Jankó;
Választottját úgy hiták hogy Janka;
Nem volt ugyan valami szép lányka;
De birtoka volt igen sok bankó.
Mondta Jankó, hogy a szive mint ég!
Akár csak egy feneketlen katlan,
Melyben Janka nagysám szakadatlan
Tüzesíthet vasalókat mindég.

Hadd menjen a mézsárszékre maga a jámbor paraszt.
„Kezdjük újra!” Nem félted te
A hazádat a tűztől,
Csak pofád ragyogjon tőle,
Közé dobod az üszköt.
- De ha baj lesz, te magad majd szokás szerint kiszaladsz,
S megadja a tréfa árát itthon a jámbor paraszt.

(1878)

Milyen fából faragják a bibornokot?

Ki legszorgalmasabb alvó,
Annak lesz a hivatal jó,
Ki soha semmit se tanul,
Az be is jut hivatlanul.
Kinek egyetlenegy gondja,
A jó pincze és jó konyha:
Várhat jót a Vatikántul,
A hol „vota ponderantur.”
A ki sötétséget terjeszt,
Testvérgyűlöletet gerjeszt,
És a syllabust hirdeti:
Bibor süvegig viheti.
Ki a bűnöst megtéríti,
(Hogyha szép lány) beteríti,
S felruhazza a mezetlent:
Baréthoz jut okvetetlen.
De a ki áldást osztogat,
És a néppel jót tesz sokat,
Ki másnak vet, másnak arat
És maga szikárnak marad.
Ragyog tudományyal, észszel,
Áldozatot hoz két kézzel,
Hiveinek igaz atyja,
Hazájának hű magzatja.
Szelleme mesze világol,
Kilátszik a sokaságból,
S kit hive, nem hive, szeret:
Az bibornokká nem lehet!

Igen sok magyar úr emlékkönyvébe.

Ültem rakott asztalodnál,
Borod igen jó vala;
Hogy pinczéd legjobb rendben van:
Meggyőződtem általa.
Utaztam a szekereden,
Megnéztem az aklodat;
Gyönyörű szép a ménesed,
Van sok telivér lovad.
Dohányod jó, - pipatartód
Valóságos múzeum;
Az ember nem is sejtene
Ennyi műkincset falun.

A mint mondja, hogy a keble lángol:
Egyszer csak kigyulad a kabátja,
Érzi szagát, a füstjét is látja:
Kigyúlt biz az a szerelmi lángtól.
Hát egy csomag gyufa volt zsebében,
Azt ő addig nyomkodta, dörzsölte,
A szerelmi vallomás hevében,
A míg egyszer lángra lobbant szépen
S Jankó urfi majd ott égett tőle.

Névtelen ábránd.

Oh be szép volt az az oláh leány,
A kit én itt-meg-itt láttam:
Nem tudom, hogy híják azt a falut?
Nem tudom, miféle forrás mellett?
Nem tudom, mit vitt a fején?
Oh be nagyon szép volt ez a leány.
Talán belé is szerettem volna,
Csak valamivel kisebb lett volna egy ölnél;
De így fél az ember nagyon,
Hogy az ilyen szörnyű magas szépség
Ha valamivel megharagítja,
Úgy üti pofon, hogy arrul kódul!

Keczely Gabriella: Foszlány

Hamvazó szerdán.

Itt van a nap, az a szent nap,
Mikor minden ember egyszer
Mebánja, a mit vétkezett.
Ifju asszony bánja nagyon -
Hogy pártáját elcsérélte;
Vén legény, - hogy ifju férj lett.

Feleséged, leányaid
Zongoráznak gyönyörűn,
Fegyvertárad kincseinek
Az ember szíve örül.
Ekéd, szántóvető géped
A korral szépen halad,
Minden sportsman kifogásán
Túl van kopód, agarad.
Angolkerted, üvegházad
Növényzete ezernyi;
De könyvtárt az egész háznál
Nem bírtam felfedezni.

(1860)

Csahosi úr.

1861.

Vörös toll a kalapjánál,
Vörös beszéd a szájában.
A szeme is vérben forog,
Ha a zászlót lobogtatja.
Nem kell semmi, nem fizetünk!
Üssétek le, a ki mást mond,
Még a ki csak hunyorít is
Az is mind hazaáruló.
Szidja a sok gyáva népet:
Ezek a hitvány ujságok,
Ezek közt sincs egy, ki bátran
Megmondaná, - a mit ő mond.
Mind alkuszik, mind hizeleg!
Csak egyedül ő nem rendül.
Csak ő opponál mindennek,
Végre saját magának is.
Meetinget tart Deák ellen
A kocsmában: „táblabíró!
Conservatív! Ahol van ni!
Még Budára is által megy!”
...De majd tisztelt citoyen úr,
Ha más idő talál jönni?
„Ne féltetek ti engemet:
Ismertek már, hogy ki vagyok?”

1862.

Vedlett toll a körme között,
Szelid betűk tolla alatt,
A szeme lesütve szépen,
Mikor a toll perczegve ír.
„Alázatos véleményem”
A ki ezzel egyet nem ért,
Nem kár volna befogatni
Mint gonosztevő lázítót.
Az ostoba elvakult nép!
És ez a sok éhes firkász!
A ki csak azért agitál,
Hogy sok prænumeranst gyűjtsön.
Mind opponál, mind veszekszik,

Görög bánja volt királyát,
Kiért nem tud ujat kapni.
Szultán bánja háremhölgyét,
Ki elszökött muzsikussal.
(A muzsikus is azt bánja.)
Lengyel bánja, hogy énekelt,
Muzska bánja, hogy ütlegelt,
Kerepesi igazgató
Bánja ténor s primadonna
Elkifogytát s bánatában
Diapasont alább hangol;
Drámajátszó színész bánja,
Hogy nem tanult énekelni.
Bánja Mexicot francia,
Az angol a gyapot árát.
Szaid pasa azt, - hogy meghalt;
Handabanda, - hogy született;
Ujságíró bánja, - hogy irt;
S olvasó, - hogy praenumerált.

Csak egy kettő loyolális.
De még azok sem elég jók.
Még a „Hirnök” is rebellis.
Mindennek az oka Deák,
A montagnardok vezére,
Ki leginkább áll az utban.
Hogy még sem mehetünk Bécsbe.
... De hát tisztelt honpolgár ur,
Ha majd megint más idő lesz?
„Ne félts engem; akkor megint
Feltűzöm a veres tollam.”

**A Magyar Elektronikus Könyvtár
adattárából.**

Az alanti szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható.

Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos, Keszthelyi Zoltán, Nadányi Zoltán, Bárd Miklós, Hollós Korvin Lajos, Fodor József, Gellért Oszkár, Marconnay Tibor, Simon István, Darázs Endre, Rab Zsuzsa

[Vissza a tartalomjegyzékhez.](#)